

Flinke fosfaatkorting dreigt voor hardmelkers

Het was schrikken half juli voor bedrijven die een gemiddelde productie hebben van boven de 10.625 kilo melk. Minister Schouten is voornemens per 1 januari 2020 nieuwe excretieforfaits in werking te laten treden, waardoor de koeien op deze bedrijven op papier meer fosfaat gaan uitscheiden. De ingrijpende gevolgen: fosfaat kopen, minder koeien houden of de melkproductie laten zakken.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Een uitzondering is het niet, een aanpassing van de excretietabellen voor de uitscheiding van stikstof en fosfaat. Tijdens de herziening die op 1 januari 2020 ingaat, verandert de situatie ten opzichte van het heden. De normen worden gemiddeld licht naar beneden aangepast, waardoor bij een bedrijf met 100 koeien ongeveer een koe extra gemolken kan worden en 40 kilo fosfaat minder afgezet hoeft te worden.

Maar de nieuwe normen kennen ook tal van veranderingen die sommige bedrijven hard raken. Zo gaan bijvoorbeeld de zelfzuivelaars opeens fors omhoog met de forfaitaire gemiddelde productie op basis waarvan de fosfaatexcretie wordt bepaald. Maar de grootste groep 'gedupeerden' wordt waarschijnlijk gevormd door bedrijven met een hoge melkproductie. De mesttabellen die bij de toekenning van de fosfaatrechten zijn gebruikt op 2 juli 2015, stopten bij een gemiddelde melkproductie van 10.625 kilo. Alle bedrijven met een hogere melkproductie vielen in die klasse. Hierdoor kreeg een bedrijf met 12.000 kilo melk dezelfde excretie toegewezen als een bedrijf met 10.625 kilo melk.

1150 mpr-bedrijven in hoogste klasse

Nu, na ruim vier jaar, worden er in totaal 18 extra productieklassen aan de onder- en bovenkant toegevoegd. In het afgelopen mpr-jaar lag de productie van 1150 bedrijven boven de 10.625 kilo melk. Ten opzichte van het totaal aantal mpr-bedrijven betreft dat 8,5 procent, waarvoor deze aanpassing dus gevolgen heeft.

De nieuwe en oude normen zijn tegen elkaar uitgezet in figuur 1. Het snijpunt voor fosfaat ligt op 11.125 kg melk. Bedrijven die daarboven zitten, produceren door de nieuwe normen straks dus te veel fosfaat. Helemaal als een verrassing komt de aanpassing van de normen niet voor zelfstandig agrarisch adviseur Bas Bassa.

'Je zag dat steeds meer bedrijven hun best gingen doen om de productie te laten stijgen. Ze anticipeerden daar-

Cees de Jong: 'Van de ene op de andere dag te weinig fosfaatrechten kan niet waar zijn'

Vorig jaar behaalden de 120 koeien van Cees de Jong uit Hoogblokland een melkproductie van bijna 15.000 kilo melk. Hij behoort dus bij de groep melkveehouders die waarschijnlijk binnenkort te maken krijgt met de hogere fosfaatexcretienormen. 'Op 2 juli 2015 was onze productie al rond de 12.000 liter, maar kregen we fosfaatrechten toebedeeld op basis van de hoogste productieklass van 10.625 kilo.'

De Jong heeft er vooral veel moeite mee dat niet-toegekende rechten in 2015 nu door de hogere excretieclassen opeens ingeleverd moeten worden. 'Het kan toch niet waar zijn dat een melkveehouder die nu exact hetzelfde doet als op 2 juli 2015, straks door een aanpassing van de wet van de ene op de andere dag te weinig fosfaatrechten heeft',

stelt De Jong. 'Dat raakt het gelijkheidsbeginsel, dat altijd de basis moet zijn van wetgeving, en daarom lijkt het me juridisch dan ook compleet onhoudbaar.'

Doordat de productie van De Jong na 2015 nog verder is doorgestegen, moet hij ook daarover fosfaat inleveren. Dat kan de melkveehouder begripen, maar hij heeft er moeite mee dat de lijn van fosfaatexcretie met een liniaal is doorgetrokken, zonder dat er onderzoek is gedaan naar de extra excretie van hoogproductieve koeien. 'Voor 14.000 kilo melk kun je één of twee koeien nodig hebben en daarmee ook één of twee keer onderhoudsvoer hebben. Het percentage vem bestemd voor onderhoudsvoer varieert daarvoor sterk per bedrijf. Daarom kan de fosfaatexcretie nooit een rechte lijn omhoog zijn.

Daarnaast zijn de excreties in Nederland ook nog eens flink hoger dan in België en dat met dezelfde koeien. De Jong verwacht van de overheid daarom eerst grondig onderzoek naar de fosfaatuitstoot voordat de introductie van hogere productieklassen van start gaat.

mee op mogelijkheden die er waren. De pijn zit hem nu vooral in het feit dat een bedrijf zonder dat het een aanpassing aan het management doet, op 31 december 2019 nog genoeg fosfaat heeft en op 1 januari 2020 niet meer. Bedrijven kunnen in één keer ook hun grondgebondheid kwijtraken met alle gevolgen van dien.'

Dat de aanpassingen nogal wat bedrijven treft, blijkt uit het grote aantal reacties dat werd ingediend bij het ontwerpbesluit. Hoewel de meer dan 300 reacties ook opmerkingen van vleesveeouders en zelfzuivelaars betreft, zijn het ook dikwijls bedrijven met een hoge productie die hebben gereageerd. 'Melkveeouders vinden dat ze geen verwijtbaar gedrag hebben vertoond. Zeker de bedrijven die op 2 juli 2015 al ver boven de hoogste productiegrens produceerden, moeten bij een gelijke productie dus verder terug in aantallen koeien

dan waar ze fosfaatrechten voor hebben toegewezen gekregen', legt Bassa uit.

Joost de Rooij van Linssen cs advocaten heeft diverse van deze reacties ingediend. 'In sommige gevallen raken melkveeouders van de ene op de andere dag de fosfaatrechten van 20 tot 30 koeien kwijt. We hebben cliënten bij wie de zaken over de beschikking van 2015 nog lopen en dit er alweer bovenop komt. Ik snap niet dat de volgende discussie nu alweer wordt geïntroduceerd.'

Weinig vertrouwen in aanpassingen

De Rooij vindt het afnemen van fosfaatrechten zeer discutabel. 'Maar daarnaast hebben we ook twijfels bij de aannames waarop de hogere fosfaatexcretie van een hoogproductieve koe is gebaseerd.' Ook Bassa ziet ruimte voor discussie. 'De erfelijkheid tussen hoogtemaat, als voorspeller voor gewicht, en de melkproductie is niet groot. Het is dus maar zeer de vraag of hoogproductieve koeien ook altijd zoveel zwaarder zijn en daardoor zoveel meer fosfaat uitscheiden. Dat berust op aannames.' De Rooij vult aan: 'Een van onze cliënten heeft meegeedaan aan een wetenschappelijke pilot van WUR en daaruit blijkt een veel lagere fosfaatuitstoot.'

De aanpassing van de mesttabellen moet volgens plan op 1 januari 2020 ingaan. De minister heeft aangegeven met de sector in gesprek te willen gaan, gezien het grote aantal reacties. Volgens Bassa zullen belangenorganisaties de introductie van de nieuwe mesttabellen niet zomaar laten gebeuren, gezien het grote aantal bedrijven dat hier de nadelige gevolgen van gaat ondervinden. Maar de vraag is wat er in zo'n kort tijdsbestek nog kan veranderen. De Rooij heeft weinig vertrouwen in aanpassingen. 'De overheid zit er wat fosfaatrechtenstelsel betreft strak in en ze drukt scherp door. Dat hebben we de afgelopen jaren gezien. Ik verwacht weinig aanpassingen. Voor diverse cliënten zullen we dan in beroep gaan en we staan in een heel aantal gevallen erg sterk.' |

Figuur 1 – De fosfaatexcretie voor melkvee in de huidige en in de nieuwe situatie vanaf 1 januari 2020

